

Специјални резерват природе

"Увац"

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ "УВАЦ"

ИЗВЕШТАЈ о остваривању Програма управљања за 2016. годину

Нова Варош, децембар 2016. године

I УВОД

Специјални резерват природе "Увац" је стављен под заштиту уредбом Владе РС ("Службени гласник РС", бр. 25/06 и 110/06) и установљен је за заштићено природно добро од изузетног значаја, природно добро I категорије. СРП "Увац" се простира на површини од 7543 хектара, територији општине Сјеница припада 2018 хектара (26,75%), а територији општине Нова Варош припада 5525 хектара (73,25%).

Основни циљеви и задаци Резерват Увац д.о.о. су дефинисани Уредбом о заштити СРП "Увац" ("Службени гласник РС", бр. 25/06 и 110/06) и подразумевају очување и одрживо коришћење природних вредности специјалног резервата природе националног и међународног ранга, његових природних богатстава - првенствено вода, шума, пашњака, птица, дивљачи, риба... У члану 2. наведеног акта Владе утврђено је да се Специјални резерват природе "Увац" ставља под заштиту *"да би се очувао и размножио белоглави суп - ретка врста лешинара, да би се очувала станишта и побољшало стање других значајних врста птица, ловне дивљачи и осталог животињског света, да би се обезбедили услови за поновно насељавање врста биљака и животиња које су нестале с тог подручја, да би се сачувала и повећала разноврсност риба и оптималним уловом и коришћењем сачувала и повећала њихова бројност, да би се сачували разноврсност флоре, шумских и осталих биљних заједница, да би се сачувала рељефна и водена обележја и спелеолошке и друге вредности геонаслеђа, да би се очували и побољшали природни чиниоци животне средине, првенствено квалитет вода и земљишта, да би се очувала лепота и разноврсност предела и створили услови за одрживо коришћење и планско уређење заштићеног подручја у интересу науке, образовања, културе, рекреације и еко туризма"*.

Чланом 5. Уредбе о заштити утврђено је да Специјалним резерватом природе "Увац" управља и о заштитној зони се стара Друштво с ограниченом одговорношћу Резерват Увац, са седиштем у Новој Вароши (даље: Резерват Увац д.о.о), које је основано одлуком Владе РС, у децембру месецу 2006. године ("Службени гласник РС", број 110/06).

Рад Резерват Увац д.о.о. у 2016. години одвијао се на основу Програма управљања за 2016. годину, и био је усмерен ка извршавању приоритетних задатака и планираних активности које су дефинисане поменутиим Програмом.

Најважнији резултати рада у 2016. години су превасходно повећање бројности белоглавих супова (наставак позитивног тренда), већи степен заштите угрожених биљних и животињских врста, уређење простора у интересу развоја туризма и образовања (визиторски центар на Кокином Броду, инфо – пулт на Растокама, пешачка стаза са видиковцима у близини (ободом) Златарског језера), повећање броја и нешто боља контрола посетилаца, унапређење сарадње са месним становништвом, локалним самоуправама у Новој Вароши и Сјеници, Министарством пољопривреде и заштите животне средине и другим надлежним министарствима, те другим републичким институцијама, представницима писаних и електронских медија, образовним институцијама, представницима цивилног сектора, боља материјално – техничка опремљеност чуварске (и рибочуварске) службе.

Резерват Увац д.о.о. има укупно 15 запослених лица: 4 (четири) лица запослена у управи/администрацији (директор, руководилац чуварске службе/управник рибарског подручја, саветник за нормативно – правне послове, књиговођа, 8 (осам) чувара заштићеног подручја, 1 рибочувар, 1 помоћни радник и један радник који је обављао послове чувара заштићеног подручја и рибочувара: исти је дана 31.12.2013. доживео тешку повреду на раду, и од тада се налази углавном на боловању.

Истичемо и важну персоналну промену која се десила у Резерват Увац д.о.о.: у питању је промена директора која се догодила почетком друге половине 2016. године. Тада је дошло и до једномесечног периода у коме Резерват Увац д.о.о. није имао директора. Непосредно пре ове промене, претходни директор је користио преостали део годишњег одмора из 2015. године, као и годишњи одмор из 2016. године. Све ово је утицало на остваривање Програма управљања за 2016. годину, односно на кашњење са реализацијом дела активности, односно "померање" активности за јесен и зиму текуће 2016. године.

Резерват Увац д.о.о. изнајмљује канцеларијски простор у Новој Вароши, на адреси Трг војводе Петра Бојовића, број 3, поседује магацин, поседује укупно 5 теренских возила и 2 путничка возила, али су ова средства поприлично стара и возни парк би ваљало "обогатити" једним теретним возилом за потребе одласка и преузимања споредних производа животињског порекла (СПЖП), и изношење истих на хранилиште, а што је и наложено од стране републичког ветеринарског инспектора (Решење, бр. 275-323-641/16-05, од 14.03.2016. године). Резерват Увац д.о.о. поседује и 10 пловила: 3 катамарана и 7 чамаца са ванбродским моторима, хладњачу за дубинско замрзавање за лагеровање хране орловима, три велика жичана кавеза - волијере за смештај повређених птица и (будуће) пројекте реинтродукције ишчезлих врста (но исте нису у потпуности у сагласности са Правилником о условима држања, начину обележавања и евидентирања дивљих животиња у заточеништву ("Сл. гласник РС", бр. 86/2010)), инфо – пулт на Растокама и визиторски центар на Кокином Броду.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Резерват Увац д.о.о., односно сви запослени у привредном друштву, су се трудили и залагали да испуне све циљеве заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења заштићеног подручја СРП "Увац", а који су као такви дефинисани и предвиђени Програмом управљања за 2016. годину. Постигнути су добри резултати, посебно вредни на пољу очувања и даљег снажење популације белоглавог супа, али и других врста птица и других животиња. Обезбеђен мир и сигурност, као и перманентно одличан рад хранилишта "Манастирина" су условили да се на подручје резервата врати, односно "одомаћи" црни лешинар ("суп старешина" - *Aegypius monachus*). Ово је чињеница од прворазредног значаја, како за сам СРП "Увац", тако и за орнитологију овог дела Европе уопште. Такође, овде истичемо и одличне резултате када је рибарство у питању, а што је и показао мониторинг рибљег фонда (о чему ће у наставку извештаја, у делу који се односи на рибарство, бити знатно више речи), те одличне резултате када су спелеолошке активности у питању: и научне активности када су у питању бројни спелеолошки објекти на подручју резервата у питању и чишћење и уређење најзначајнијег, односно највећег/најдужег спелеолошког објекта на подручју резервата - Ушачког пећинског система.

Такође, постигнути су добри резултати и када су у питању остали важни послови и активности које је управљач предузимао током 2016. године, но о свему ће детаљније бити изложено у наставку овог Извештаја о остваривању Програма управљања за 2016. годину.

Проблеми у раду управљача, како током 2016. године, тако и током свих претходних година, односно од оснивања Резерват Увац д.о.о. пре 10 година, су: отпадне воде из Сјенице, Кокиног Брода и Радоиње, посебно из Сјенице јер се ради о највећем насељу на притокама увачких језера, односно рибарског подручја СРП "Увац", бесправна градња, као и релативно "новији" проблем, а то је све чешћа појава сушења шума, преваходно због појаве шумске штеточине – поткорњака. И о свему овоме ће бити више речи у наставку овог Извештаја.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

1.1. Чување

Чуварско - надзорну службу обављају чувари заштићеног подручја, као и рибочувари. Осим ових лица, чуварски надзор се организује и уз помоћ волонтера, углавном чланова риболовачких удружења из Нове Вароши и Сјенице, као и радника ПС Нова Варош и ПС Сјеница, када се укаже прека потреба за тим.

- Остварени трошкови за бруто зараде чувара (осам чувара):

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
5.490.000,00	5.700.000,00	96.31	
МПЗЖС: 4.900.000,00	4.900.000,00	100.00	Резерват Увац д.о.о.
Управљач: 590.000,00	800.000,00	73.75	

- Бруто зараде чуварима су исплаћиване редовно. Успешност реализације посла: 100%.

Опремљеност чуварске службе материјално техничким средствима је на солидном нивоу. Чувари на располагању имају 5 теренских и два путничка возила, као и адекватне чамце са ванбродским моторима.

- Остварени трошкови за гориво:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
2.200.000,00	2.300.000,00	95.65	
МПЗЖС: 2.000.000,00	2.000.000,00	100.00	НИС
Управљач: 200.000,00	300.000,00	66.66	

- Горива за рад чуварске службе на свим пословима (обилазак терена возилима и пловилима, одлазак по храну за белоглаве супове и друге животиње, контрола мрестова, уређење стаза...) је било довољно. Успешност реализације посла: 100%.

Током јесени/зиме 2016. године, чуварима су набављене униформе у складу са Правилником о службеној одећи чувара заштићеног подручја ("Сл. гласник РС", бр.

117/2014 и 93/2015), укључујући и дубоке и плитке ципеле. Чувари поседују и кишне кабанице, појасеве за спасавање, двогледе, дигиталне фото апарате, средства везе: "умрежене" мобилне телефоне, мотороле, тзв. воки – токи уређаје, GPS уређаје...

- Остварени трошкови за службену одећу (осам чувара):

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
607.978,00	600.000,00	101.32	
МПЗЖС:	400.000.00	100.00	"Јумко" Врање (одећа)
Управљач:	207.978.00	103.98	"ИСИС" Земун (обућа)

- Успешност реализације посла набавке службене одеће: 100%.

Током 2016. године набављене су и две камере са системом напајања, и исте ће бити постављене на за то Програмом управљања предвиђеним местима. Камере су стигле и налазе се у службеним просторијама Резерват Увац д.о.о., а биће постављене када временске прилике то буду дозволиле.

- Остварени трошкови за две камере, са соларним плочама и акумулаторима:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
175.584,00	200.000,00	87.79	
МПЗЖС:	100.000,00	100.00	SAFER CCTV CENTAR d.o.o. БГ
Управљач:	75.584,00	75.58	

- Успешност реализације посла набавке камера: 100%.

Израда службених легитимација је у току: наине, ступили смо у контакт са штампаријом која исте треба да штампа, међутим, због обиља посла на обе стране (и Резерват Увац д.о.о. и штампарија) посао још није завршен, но оправдано очекујемо да ће све бити завршено до 31. децембра текуће године.

Резерват Увац д.о.о. је тренутно одустао од набавке возила за потребе рада чуварске службе у Сјеници. Наине, републичка ветеринарска инспекција је наложила Резерват Увац д.о.о. набавку теретног возила за потребе одласка и преузимања споредних производа животињског порекла, и изношење истих на хранилиште (Решење, бр. 275-323-641/16-05, од 14.03.2016. године). С обзиром на веома високу цену овог возила, то смо проценили да је сврсисходније "штедети" новац за набавку специјализованог возила, те набавку истог, уз очекивану финансијску помоћ Министарства пољопривреде и заштите животне средине, извршити у 2017. години и тиме поступити по решење већ поменуте ветеринарске инспекције.

Из непосредно изнад наведеног, односно због мера штедње, Резерват Увац д.о.о. је одустао од набавки лампи за потребе ноћног рада. Прво смо сервисирали постојеће лампе (набављене 2010. године), те ће такве моћи да се користе још годину или две, а такође, чувари по потреби користе и лампе које смо набавили ове, 2016. године за потребе посетилаца пећинских система на подручју СРП "Увац".

Још увек нису окончани преговори са власником једног објекта на Златарском језеру, у близини локалитета "Чоловића стене" (мрестилиште салмонидних врста риба),

како би исти свој објекат, односно део објекта, уступио чуварској служби на коришћење. Власник објекта се, наиме, прво веома разболео у другој половини 2015. године, а потом је отпутовао у иностранство, где и иначе живи и ради. У међувремену, дошло је и до промене директора у Резерват Увац д.о.о., па ће преговоре наставити нови директор у наступајућем периоду.

Сва горенаведена материјално-техничка средства, неопходна за рад чуварске службе резервата, су уредно сервисирани и одржавана.

1.2. Одржавање

Одржавање комплетног подручја резервата (и непосредне околине, превасходно прилазних путева) и брига о чистоћи и уређености заштићеног подручја представља перманентну обавезу Резерват Увац д.о.о. у току целе године и незаобилазни је део свакодневних активности чуварске службе, помоћног радника, повремено и волонтера.

Чувари, помоћни радници и волонтери Резерват Увац д.о.о. су током пролећа 2016. године, у неколико наврата чистили приобља Увачког, Златарског и Радоињског језера, све притоке, као и непосредну околину, те прилазне путеве. Чак, у акцијама чишћења учешће су узимали сви запослени у Резерват Увац д.о.о.. Посебан проблем, тако је уназад годинама, представља деоница од бране на Кокином Броду, па тзв. "варошким" заливом, ка Новој Вароши, јер ту пролази магистрални пут Београд – Јужни Јадран, истим пролази много путничких аутомобила, аутобуса, камиона, посебно током пролећа, лета и ране јесени, а свест грађана и Србије и Црне Горе је, када је екологија и заштита животне средине у питању, још увек на поприлично скромном нивоу, па отпатке из аутомобила избацују поред пута који пролази самом обалом Златарског језера. Поменути деоницу, дугу око 5-6 км, смо током пролећа и лета 2016. године чистили неколицину пута.

- Остварени трошкови за сакупљање и одвожење отпадака са заштићеног подручја и одржавање уредности јавних објеката и површина чишћењем:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
200.000,00	200.000,00	57.14	
МПЗЖС: 200.000,00	200.000,00	100.00	"Сложна браћа Зоран и Неле" д.о.о. Нова Варош
Управљач: 0.00	50.000,00	0.00	
Донатори: 0.00	100.000,00	0.00	

- Сав отпад са заштићеног подручја је транспортован, било ангажовањем фирме из табеле, било службеним возилима управљача, у рециклажни центар или на депонију. Успешност реализације посла: 100%.

Резерват Увац д.о.о. је током 2016. године аплицирао на два конкурса која је расписала Национална служба за запошљавање, а односе се на Јавне радове, са предлогом јавног рада: "За још лепши и лепши Увац". (Ради се о скоро индентичним конкурсима, само је, када је други конкурс у питању, партнер Националној служби за запошљавање Општинска управа Нова Варош.) По првом конкурс, пошто је пријава прихваћена, ангажовали смо 2 лица/радника из Нове Вароши (толико лица нам је одобрено), са истима смо закључили Уговоре о привременим и повременим пословима у

периоду од 16.05.2016. године, до 15.09.2016. године. По другом конкурс, пошто је и ова пријава такође прихваћена, ангажовали смо 4 лица/радника из Нове Вароши, са истима смо такође закључили Уговоре о привременим и повременим пословима у периоду од 01.09.2016. године до 31.12.2016. године. Свих наведених 6 лица су ангажовани на по четири месеца, а основни њихови послови су: 1) чишћење заштићеног подручја, непосредне околине и прилазних путева (због чега под насловом: Одржавање и извештавамо о Јавним радовима) и 2) уређење пешачких стаза на подручју СРП "Увац": како "поправка" и одржавање већ постојећих стаза, тако и уређење/крчење нових, попут стазе која "иде" ободом Златарског језера. Радници ангажовани на јавним радовима су очистила сва три Увачка језера (Увачко, Златарско и Радоињско), као и реке и потоке који се у иста уливају.

Отпаци сакупљани током акција чишћења су селектирани, посебно када је реч о пет амбалажи, и одвожени у рециклажни центар у Новој Вароши.

1.3. Обележавање

Током 2016. године Резерват Увац д.о.о. је обновио оштећене и похабане граничне ознаке СРП "Увац", као и рибарског подручја СРП "Увац".

Тakoђе, постављено је неколико табли упозорења, као и урађена два "сета" од по 7 табли обавештења: један "сет" је постављен дуж стазе која "води" од хидроелектране "Увац" (подножје бране на Растокама, "прелаз" између Увачког и Златарског језера, општина Нова Варош), један "сет" је постављен на локалитету Крстац, почетак Увачког језера (место спајања река Увац и Вапа, општина Сјеница). Табле су рађене на квалитетном поцинкованом лиму, у пуном колору, и, захваљујући свом изгледу/дизајну, свакако и садржају, привлаче велику пажњу посетилаца СРП "Увац".

Тренутно је у току израда нових табли обавештења, изузетног дизајна и атрактивности, са обиљем врхунских фотографија. Свакако ће исте бити урађене и одштапане до краја 2016. године, док ће временске прилике (могуће и очекиване обилне падавине на подручју Увца и Златара у целини) диктирати постављање истих на за то предвиђеним (атрактивним) локалитетима на подручју резервата.

- Остварени трошкови за табле упозорења, обавештења и забрана:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
?	250.000,00	87.79	
МПЗЖС: 150.000,00	150.000,00	100.00	Графички студио "Богарт" СТР УЕ
Управљач: 4.240,00	100.000,00	4.24	СТР КОМ "Бубица" УЕ

- Успешност реализације посла: 90%. (90%, јер табле неће бити одмах, односно до краја 2016. године, постављене/монтиране, јер ову активност онемогућавају лоше временске прилике, односно изузетно ниске температуре ("дебео" минус) које су на "снази" у нововарошком и сјеничком крају још од новембра месеца 2016. године. Исте ће бити постављене, а што ће радити чувари заштићеног подручја, када то временске прилике буду омогућиле.)

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

1) Припремне радње за израду пројекта презентације археолошких места

Током 2016. године смо уредили непосредну околину средњовековног утврђења Клек (у народу познато и као: Немањића град или Јеринин град), као и само утврђење, а које се налази у кањону Увачког језера, наспрам улаза у Ледену пећину, која чини саставни део Увачког пећинског система: уклонили смо грање и шибље са зида средњовековног утврђења, као и непосредне околине, као и покупили неоргански одпад. Све наведено су радили запослени у Резерват Увац д.о.о., као и радници ангажовани на јавним радовима од интереса за РС, надзор над радовима је вршио руководилац чуварске службе СРП "Увац", уз стручну помоћ, односно савете и стручне сугестије запослених у Музеју "Рас" из Новог Пазара. У 2017. години планирамо израду идејног решења за конзервацију зида и постављање информативних табли, за шта ћемо ангажовати Музеј "Рас" из Новог Пазара, наравно, уз консултације и стручну помоћ Завода за заштиту споменика културе из Краљева.

2) Попис објеката народне градитељске баштине

Током 2016. пописали смо један део објеката народног градитељства (старих кућа, помоћних и економских објеката, воденица и слично). Комплетну активност ћемо окончати у првој половини 2017. године. Такође, план је да, уз стручну помоћ и подршку Музеја Рас из Новог Пазара и Завода за заштиту споменика културе из Краљева урадимо идејно решење рестаурације једне воденице која се налази на реци Вељушница, левој притоци Увца, атар села Мишевићи, обронци Златара, општина Нова Варош, а коју смо "открили" током пописа вршеног ове, 2016. године. Ова идеја посебно добија на значају у светлу чињенице да је село Мишевићи родно место војводе Петра Бојовића, истакнуте историјске личности, и да се у истом тренутно ради на рестаурацији старе основне школе од камена, у којој ће бити музејска поставка посвећена војводи Бојовићу. Наведена музејска поставка, заједно са рестаурираном воденицом ће у скоријој будућности чинити јединствени етно – комплекс.

3. Управљање природним ресурсима

3.1. Задаци и активности на заштити белоглавог супа и осталих врста лешинара

Примарни циљ проглашења заштићеног добра СРП "Увац" и основни задатак Резерват Увац д.о.о. као управљача је очување и даље снажење популације белоглавог супа. Основна активност стараоца је прихрана колоније белоглавог супа. Прихрана се организује сакупљањем, планским довожењем и одлагањем (лешева) угинулих домаћих животиња, кланичног отпада и месног конфиската на местима одређеним, уређеним и заштићеним за те намене, односно "хранилиштима". На хранилиштима се окупљају и друге (лешинарске) врсте птица, али и сисара. У току 2016. године на "главно" хранилиште "Манастирина" и "зимско" хранилиште "Бучје" (оба на територији Општине

Нова Варош), изнето је укупно око 240 тона угинуле стоке и кланичног отпада за белоглаве супове и друге некрофаге врсте.

Сеоско становништво општина Нова Варош и Сјеница, али и општина Чајетина, Пријепоље, Прибој, Ариље, Ивањица итд., које се бави сточарством је добро информисано и уредно је обавештавало Резерват Увац д.о.о. увек када дође до угинућа животиње (говед, овце, свиње, коњи). Преузимањем тела угинулих животиња и изношењем на хранилишта се трајно решава проблем њиховог одлагања. Поред тога што се обезбеђује прихрана орлова, спречава се и појава ширења зараза јер белоглави супови, конзумирајући месо угинулих животиња, врше најчистију и најпотпунију "рециклажу" у природи. Постигнута је добра и ефикасна мрежа снабдевача на терену и успостављена сарадња, све на обострану корист и задовољство.

Резерват Увац д.о.о. има неколицину уговора са месним индустријама и кланицама: по истим, испоручилац (месна индустрија, кланица) је у обавези да врши категоризацију СПЖП, и транспорт истих на хранилиште. Резерват Увац д.о.о. уредно води евиденцију о, на овај начин, изнетој/избаченој храни на хранилиште.

Такође, Резерват Увац д.о.о. има закључен уговор о пословно – техничкој сарадњи са Ветеринарском установом "Напредак" из Ћуприје. Предмет овог уговора је уређење међусобних односа двеју уговорних страна у обављању послова организованог сакупљања, превоза, прераде и уништавања отпадака животињског порекла и угинулих животиња (споредни производи животињског порекла), сходно одредбама чланова 117., 135. и 136. Закона о ветеринарству ("Службени гласник РС", БРОЈ 91/2005). Наиме, Ветеринарска установа "Напредак" је по овом уговору обавезна да од Резерват Увац д.о.о. преузме/преузима целокупну количину споредних производа животињског порекла, и да исте превезе (камионима за специјалне намене) до свог погона у Ћуприји ради прераде, односно спаљивања, а све наведено сходно важећим ветеринарско – санитарним прописима. Свакако, Резерват Увац д.о.о. Ветеринарској установи "Напредак" плаћа за ову услугу, што је "нови" непланирани трошак у 2016. години, а свакако ћемо за ову услугу плаћати и у наступајућим годинама.

Раније набављена хладњача за лагеревање хране за орлове чија запремина износи 16 м³ је комплетне 2016. године била у функцији. Хладњачом се обезбеђују потребне количине хране за обављање научних радова (мониторинг колоније белоглавог супа) као и припрема за извођење пројекта реинтродукције црног лешинара, орла брадана и беле кање. Стручњаци Завода за заштиту природе Србије и Биолошког института су подељеног мишљења у оцени да су редовна исхрана, мир, као и заштита од тровања, кључни позитивни фактори у повећању броја гнездећих парова, као и јединки у целини.

Појачаним чуварским надзором у време гнезђења, излегања и полетања младунца, као и успостављањем система сталног електронског видео надзора на појединим локацијама, обезбеђена је ефикасна заштита белоглавог супа у периоду репродукције и одгајања подмлатка. Захваљујући инсталираном видео надзору на хранилишту "Манастирина" спречен је долазак неовлашћених, "дивљих" посетилаца који из незнања, нехотице или (ређе) намерно узнемиравају птице.

Током 2016. године у жичаним кавезима за смештај повређених птица збринута је, на кратак временски период, око 10-ак јединки белоглавих супова, углавном младунца који су приликом полетања упали у воду и које су пронашли чувари заштићеног подручја, као и птице које нису биле у могућности за самосталан живот у природи услед повреда крила, канџи и тсл.. О овоме су благовремено обавештене све надлежне институције, укључујући Завод за заштиту природе Србије, по чијим инструкцијама смо даље

поступали. Најчешће је редослед потеза био одвожење птице у Ветеринарску ординацију Др Шојић у Чачку (а која има потписан уговор о сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије), где се птици указује прва помоћ, и потом упућује на даље лечење, најчешће у прихватилиште за птице које се налази у зоолошком врту на Палићу, или се птица пушта у природу.

У непосредном контакту са месним становништвом у континуитету је вршена едукација у циљу сузбијања штетних појава попут тровања и других радњи које угрожавају заштићене врсте лешинара и других птица, као и ситне и крупне дивљачи. Посебна пажња обрађена је разговору са члановима ловачких удружења и управницима ловишта, као и са сеоским домаћинствима чија су стада (евентуално) угрожена од напада вукова. Скренута је пажња на штетне последице тровања и казнене мере које очекују починиоце.

У току 2016. године настављена је дугогодишња плодна сарадња са Заводом за заштиту природе Србије и Институтом за биолошка истраживања "Синиша Станковић" у вези вршење мониторинга гнездећих парова и маркирања младунаца на Увцу.

На основу мишљења, односно процене стручњака Завода за заштиту природе Србије, на подручју СРП "Увац" се налази преко 400 јединки белоглавих супова. Зимско бројање белоглавих супова, а које се одвијало на Увцу у периоду од 24. до 26. новембра 2016. године (организатор бројања је био Завод за заштиту природе Србије) је показало да се на Увцу налази стабилна популација од 289 јединки. (Више о овоме на: <http://www.zzps.rs/novo/index.php?jezik=la&strana=vest&n=450>).

Такође, по мишљењу стручњака Завода за заштиту природе Србије на подручју СРП "Увац", те оближње Милешевке, у 2016. години има укупно 110 гнездећих парова. Очекивања су да ће се позитиван тренд раста популације белоглавог супа наставити и у 2016. години, и даље.

Рад хранилишта на Увцу (како смо већ раније у овом Извештају навели), преваходно хранилишта "Манастирина", је изузетно добро организован. У континуитету се допрема велика количина угинуле стоке и кланичног отпада (око 240 тона годишње) која омогућава веома успешну исхрану великог броја белоглавих супова из клисуре Увца (и клисуре оближње Милешевке).

Као што "наши" супови одлезу на друге локалитете у друге државе, чак друге континенте (Босна и Херцеговина, Црна Гора, Бугарска, Грчка, Украјина, Мађарска, Израел, Јемен...), тако и супови са разних страна долазе на Увац. Ове године смо имали на хранилишту присутан поприличан број маркираних птица из Хрватске, Бугарске, Грчке, Италије, Израела...

Наведени резултати указују да је колонија на Увцу (скупа са колонијом у Милешевци) стабилна, и да је Увац најзначајнији локалитет за супове на целом простору Балканског полуострва.

3.2. Заштита осталих врста птица, териофауне и флоре

Резерват Увац д.о.о. се током 2016. године трудио да свим својим активностима очува и унапреди стање популација других врста птица, копнене фауне и биљних врста, посебно оних са високим степеном угрожености или реткости у националном и међународном оквиру.

Рађен је континуирани мониторинг постојећих кућица за сове. Наиме, у току 2014. године, уз стручну помоћ и сарадњу стручњака/орнитолога Завода за заштиту природе

Србије, израдили смо и на подручју резервата поставили 30 кућица за сове, у потпуности поштујући услове за постављање истих издате од стране Завода. Постављено је по 10 кућица за следеће врсте сова: гаџаста кукумавка, дугорепа сова и шумска сова. Током 2016. године вршена су, опет уз стручну помоћ орнитолога Завода, два мониторинга постављених кућица. Тренутно су совама насељене исте три кућице које су насељене још 2015. године, али се још увек нису легле, док су неколико кућица населиле неке друге врсте птица и животиња, попут велике сенице, веверица, пухаћа... Очекивали смо нешто бољи резултат у 2016. години, но, исти је изостао. Елем, све смо урадили уз надзор и помоћ орнитолога Завода, преостаје нам да "чекамо" и да се надамо бољем резултату у предстојећој 2017. години.

Такође, у 2016. години је рађено, и ради се до самог краја године, истраживање диверзитета птица СРП "Увац" са посебним освртом на врсте од приоритета за заштиту према NATURA 2000 програму - у склопу наведене активности рађено је методолошко истраживање фауне гнездарица заштићеног подручја, нарочито оних врста које представљају приоритете за заштиту према NATURA 2000 програму. Ову активност обавља Друштво за заштиту и проучавање птица Србије (ДЗППС), са којим смо закључили уговор. Исто има велико искуство на овом послу, Резерват Увац д.о.о. је и раније скромно сарађивао са истим, док многи други управљачи, њих око 40-50 укључујући и све националне паркове Републике Србије, успешно сарађују са Друштвом годинама. Такође са Друштвом сарађује и Министарство пољопривреде и заштите животне средине, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе... По завршетку истраживања диверзитета птица, уговорна обавеза Друштва за заштиту и проучавање птица Србије је да управљачу достави детаљан и прецизан извештај о урађеном, поткрепљен фото – документацијом, у три примерка. Један примерак наведеног Извештаја ћемо доставити Министарству пољопривреде и заштите животне средине, када будемо достављали финансијски извештај, односно до краја јануара месеца 2017. године.

- Остварени трошкови за истраживање диверзитета птица СРП "Увац" са посебним освртом на врсте од приоритета за заштиту према NATURA 2000 програму:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
151.000,00	200.000,00	75.50	
МПЗЖС:	150.000,00	100.00	Друштво за заштиту и проучавање птица Србије
Управљач:	1.000,00	50.000,00	2.0

- Истраживање диверзитета птица СРП "Увац" са посебним освртом на врсте од приоритета за заштиту према NATURA 2000 програму је посао који се ради дужи временски период у континуитету. Све планирано за 2016. годину је реализовано. Успешност реализације посла: 100%.

У 2016. години је рађен и још увек се ради и зимски попис птица на воденим површинама на простору СРП "Увац" (новембар и децембар) - у склопу наведене активности спроводи се методолошко истраживање и попис врста птица зимовалица у склопу Међународног цenzуса за птице водених станишта (IWC – International Waterbird

Census). Ову активност обавља Друштво за заштиту и проучавање птица Србије, са којим смо закључили уговор. (О Друштву је било више речи у пасусу непосредно изнад.) По завршетку зимског пописа птица, уговорна обавеза Друштва за заштиту и проучавање птица Србије је да управљачу достави детаљан и прецизан извештај о урађеном, поткрепљен фото – документацијом, у три примерка. Један примерак наведеног Извештаја ћемо доставити Министарству пољопривреде и заштите животне средине, када будемо достављали финансијски извештај, односно до краја јануара месеца 2017. године.

- Остварени трошкови за зимски попис птица на воденим површинама на простору СРП "Увац":

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
51.500,00	100.000,00	51.50	
МПЗЖС:	50.000,00	100.00	Друштво за заштиту и проучавање птица Србије
Управљач:	1.500,00	3.00	

- Успешност реализације посла: 100%.

У близини хранилишта "Манастирина" 2015. године постављена је хранилица за медведе. Током 2016. године смо на хранилицу редовно износили храну биљног порекла (јабуке, кукуруз, крушке, као и рибљи конфискат), како је и било предвиђено Програмом управљања за 2016. годину. Неколико мештана нам је јавило да је видело медведа, док су чувари заштићеног подручја уочили трагове одраслог медведа и младунца, као и њихов измет. Током лета, један чувар је видео медведа у непосредној близини Златарског језера, у месецу октобру један чувар је видео медведа на самој обали Увачког језера.

3.3. Израда и реализација пројекта реинтродукције ишчезлих врста

Током 2016. године, Резерват Увац д.о.о., односно представници истог су у пар наврата разговарали са представницима Завода за заштиту природе Србије, везано за реализација пројекта реинтродукције ишчезлих врста, врста које су некада настањивале Увац, Златар, Милешевку и околину, попут црног лешинара, беле кање и орла брадана. Представници Завода су обавестили представнике управљача да они воде сталне разговоре са разним међународним организацијама, када је ова "прича" у питању. Позитивно и свакако вредно пажње је истаћи да је на подручју Увца, током 2016. године, боравио (и борави) један црни лешинар сигурно, а није искључена опција да се ради о две јединке ценог лешинара. Стручњаци ЗЗПС су нас охрабрили податком да је једна јединка орла брадана која је пуштена на Алпима током 2015. године боравила у Србији и Бугарској и да очекују да ће се иста сама појавити и настанити на територији Увца.

3.4. Задаци и активности на заштити и управљању риболовном фауном

Као корисник рибарског подручја Специјалног резервата природе "Увац", Резерват Увац д.о.о. се трудио да свим својим активностима одржи стабилне еколошке услове, односно одржи задовољавајуће физичке, хемијске и микробиолошке карактеристике вода у увачким језерима (Увачко, Златарско и Радоињско) и рекама (Вапа, Увац, Јабланица,

Грабовица, Лопижанска ријека, Вељушница, Кладничка ријека, Вршевина, Тисовица, Злошница, Марића ријека...), односно свим водотоцима, промени популационе карактеристике ихтиофауне у корист салмонидних (племенитих) и других значајних врста риба, одржи и побољша здравствено стање и квантитативне структуре рибљих насеља и спречи непрописни и прекомерни излов.

Организовано је чувања рибарског подручја, чуварима у раду помагали су и волонтери из удружења и организација спортских риболоваца "Увац" и "Златарски шаран" из Нове Вароши и "Вапа" из Сјенице. Чуварска/рибочуварска служба је у 2016. години извадила 21 мрежу за рибокрађу, поред ових мрежарошких алата одузето је и 14 штапова и 150 самица. Посебна пажња је посвећена чувању мреста свих врста риба, а посебно салмонидних, као што су младица, поточна пастрмка и језерска златовчица. За време трајања мреста организовано је целодневно (24 часа!) чување мрестилишта. Током 2016. године били су изузетно повољни хидролошки услови те је мрест свих рибљих врста успео. Постављање мобилног видео надзора (фото клопки) на језерима је, такође, у значајној мери сузбило рибокрађу.

Као корисник рибарског подручја СРП "Увац", Резерват Увац д.о.о. је организовао коришћење рибарског подручја у складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда. Резерват Увац д.о.о. је током 2016. године продао укупно 645 годишњих корисничких дозвола за рекреативни риболов, 200 дневних и 79 вишедневних дозвола за рекреативни риболов.

Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда (Службени гласник РС бр. 128/2014) дефинише мониторинг као: "систематско праћење стања рибљег фонда" (члан 2.). У члану 17. Закона, наводи се да: "програм управљања рибарским подручјем има трајну вредност уз мониторинг квалитативног састава и узрасне структуре рибљег фонда, биомасе, продукције и риболовног притиска на рибљи фонд. Мониторинг се спроводи сваке треће године коришћења рибарског подручја, а извештај о извршеном мониторингу доставља се министарству и надлежном покрајинском органу". На основу тога стручњаци Института за мултидисциплинарна истраживања из Београда, др Бранислав Мићковић, др Мирослав Никчевић и др Стефан Скорић су током 2016. године обевили потребна истраживања (мониторинг) на риболовним водама рибарског подручја Специјалног резервата природе "Увац". Резултати су изванредни, односно преко свих очекивања. Више о резултатима у Извештају о мониторингу стања рибљег фонда на РП СРП "Увац" за 2016. годину, а који достављамо у прилогу овог документа.

Инспектори надлежни за рибарство су у више наврата контролисали рад корисника, давали сугестије и инструкције и помагали у вези законске регулативе везане за рибарство и одрживо коришћење рибљег фонда.

3.5. Заштита спелеолошких објеката и других феномена геонаслеђа

Везано за област заштите спелеолошких објеката и других феномена геонаслеђа, о истом ћемо детаљно извести у поглављу **IV** Извештаја (Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада), и у поглављу **V** Извештаја (Планирање, изградња и уређење подручја; 1. Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја).

3.6. Заштита животне средине

Резерват Увац д.о.о. је чинио и чини све што је у његовој снази и моћи да очува и спречи загађење животне средине, односно свих чинилаца исте, пре свега воде. Сарађивали смо са републичким инспекцијским органима, као што су инспекција за рибарство, воде, инспекција за заштиту животне средине, грађевинска инспекција...

Основни проблеми су, нажалост, и даље присутни: загађење, пре свега Увачког језера, отпадним водама из Сјенице, али и загађење (у мањој мери) Златарског језера отпадним водама из Кокиног Брода, и бесправна, тзв. "дивља" градња. Проблем отпадних вода Сјенице умногоме "превазилази" оквира рада и деловања самог управљача, па чак и комплетне локалне самоуправе у Сјеници – у решавање овог проблема мора да се укључи Влада РС, односно надлежна министарства.

Конкретно, током 2015. године обиђени су сви објекти (викендице, настрешнице...) који се налазе на Златарском и Радоињском језеру, са GPS уређајима су узете координате, током 2016. године обиђени су сви објекти који се налазе на Увачком језеру, са GPS уређајима су узете координате. По завршетку ревизије студије заштите СРП "Увац", а која је у току и коју обављају стручне службе ЗЗПС урадиће се катастар тачкастих стварних или потенцијалних загађивача вода и земљишта на подручју резервата. Прикупљени подаци ће се унети у геореференцирану карту. Овај пројекат ће се реализовати у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, а све у оквиру постављања основа ГИС базе.

3.7. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама

Током 2016. године редовно су контролисана и обилажена Увачка језера и притоке. Водостај на свим језерима је био веома висок због обилних падавина током пролећа и лета, што се позитивно одразило на квалитет воде и рибљи фонд.

Проблем, истичемо и на овом месту, представљају отпадне воде из Сјенице. Градска канализација се излива директно у Јабланицу и Грабовицу, а које су притоке Вапе и Увца. Крајем новембра и почетком децембра месеца је дошло до изливања веће количине отпадних вода у Грабовицу, о чему су неодложно обавештене следеће инспекције: инспекција за заштиту животне средине, водопривредна инспекција и инспекција за рибарство. Очекујемо њихове даље кораке и мере против загађивача.

Такође, отпадне воде из Сјенице су једна од тема о којој се причало на седници Скупштине Друштва одржаној дана 14.12.2016. године. У овом делу рада Скупштине учествовао је и председник општине Сјеница.

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Научноистраживачки и образовни рад су примарне функције резервата, и из године у годину овим активностима посвећујемо све већу пажњу. Научна функција се реализује кроз низ одговарајућих истраживачких пројеката, а функција образовања првенствено кроз посету и обилазак резервата у оквиру екскурзионих програма, школа у природи, семинара, радионица и других облика и видова едукације, а што је све присутнија активност на Увцу. Свакако ћемо са овом праксом наставити и у будућности, чак, интезивирати је.

Најзначајнија активност у 2016. години, када је научноистраживачки рад у питању је: Морфохидролошка, палеонтолошка, биолошка и археолошка истраживања спелеолошких објеката, а посебно наставак спелеоморфолошких истраживања Ушачке, Баждарске и пећине Буковик, тј. друга фаза наведених истраживања, а истих има четири, што значи да је план да се са овим активностима настави и у 2017. и у 2018. години.

Конкретно, радило се о следећим пословима и активностима: сакупљање и евидентирање литературног и фондовског материјала и подлога, детаљна спелеоморфолошка истраживања Ушачке пећине (детаљно топографско снимање канала), наставак спелеоклиматолошких истраживања – набављене и постављене су (током 2015. и 2016. године) укупно три мерне станице, тзв. логера са системом напајања (квалитетни гел акумулатори) - исти мере температуру и влажност ваздуха и количину угљен монооксида у спелеолошким објектима на Увцу, истраживања кањона Вељушнице, биоспелеолошка истраживања УПС, Тубића пећине, Баждарске пећине и пећина кањона Вељушнице (истраживање ентомофауне, фауне слепих мишева, херпето фауне и фауне сисара), прелиминарна ботаничка истраживања зоне улаза у спелеолошке објекте и израда Пројекта III фазе истраживања за 2017. годину. На крају свега наведеног, биће урађен Извештај по II фази мултидисциплинарних истраживања.

Све наведено су радили стручњаци Завода за заштиту природе Србије, уз свесрдну помоћ у опреми и људству управљача.

До 25.12.2016. године очекујемо детаљан Извештај о свим активностима, а који су у обавези да сачине стручњаци Завода. Један примерак Извештаја ћемо доставити Министарству пољопривреде и заштите животне средине, када будемо достављали финансијски извештај, односно до краја јануара месеца 2017. године.

- Остварени трошкови за морфохидролошка, палеонтолошка, биолошка и археолошка истраживања спелеолошких објеката (научно - истраживачки рад):

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
888.177,00	1.300.000,00	68.32	
МПЗЖС:	888.177,00	1.000.000,00	88.81
Управљач:	0,00	300.000,00	0.00
			Завод за заштиту природе Србије

- Успешност реализације посла, предвиђеног за 2016. годину: 100%. (Наставак свеобухватних спелеолошких истраживања је предвиђен Програмом управљања за 2017. годину.)

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

1. Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја

У 2016. години смо, када је ова област у питању, уредили и асфалтирали прилазни пут, од магистралног пута Београд – Јужни Јадран, до визиторског центра на Кокином Броду, у дужини од око 40-50 метара, тако да је приступање самом визиторском центру и

уопште том делу Златарског језера знатно олакшано, како чуварима заштићеног подручја, тако и посетиоцима овог дела резервата.

- Остварени трошкови за уређење и асфалтирање прилазног пута, од магистралног пута Београд – Јужни Јадран, до визиторског центра на Кокином Броду:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
300.000,00	400.000,00	75.00	
МПЗЖС: 300.000,00	300.000,00	100.00	"Сложна браћа Зоран и Неле" д.о.о. Нова Варош
Управљач: 0,00	100.000,00	0,00	

- Успешност реализације посла уређења и асфалтирања прилазног пута: 100%.

Такође, наставили смо са (тешким, компликованим) активностима на коначном и трајном, одрживом, решавању проблема водоснабдевања Визиторског центра на Кокином Броду. Урађено је испитивања изворишта на Матијевића коси, поднет је захтев за водну сагласност и набављено је 2500 метара ПВЦ окитен црева, од $\frac{3}{4}$ цола, које ће бити "положено" од изворишта до резервоара који се налазе у непосредној близини визиторског центра.

На локалитету Растоке (брана ХЕ "Увац", Увачко језеро) примарно је уређен паркинг простор. Наиме, знатно је, тешким грађевинским машинама, проширен, "укопан" паркинг. Остало је да се у 2017. години доврши уређење паркинг простора "насипањем" неколико камиона тампона, те "ваљањем" истог, како би запосленим чуварима и посетиоцима резервата био олакшан приступ Увачком језеру, и паркирање возила.

Половином новембра месеца су започети и још увек трају радови на чишћењу/рекултивацији Ушачког пећинског система (Ушачка и Ледена пећина и јама Бездана) од графита исписаних пре много година и деценија, када је улаз у систем био потпуно слободан и без икакве контроле, чишћење од механичког отпада и карбида, као и постављање лаке заштитне траке, оријентира чуварима и посетиоцима куда да се крећу кроз систем, како исти не би "лутали" и често и ненамерно оштећивали пећински систем. Ради се о веома сложеним и компликованим активностима, због чињенице да је систем дуг преко 6 километара, да је на појединим местима доста неприступачан, као и да се, с обзиром да систем није чишћен деценијама (или: никад!), накупило/нагомилало доста механичког отпада разних врста. Такође, важна активност је уклањање карбида, отровне материје, која се некада користила приликом научних спелеолошких истраживања, а која се на много места налазила у систему. Ове активности спроводи Спортски клуб екстремних спортова Wild Serbia, из Ваљева, јер су исти доставили најповољнију понуду, као и референце да су оспособљени за обављање ових активности. До краја 2016. године очекујемо детаљан Извештај о свим предузетим радњама и активностима, а који су у обавези да сачине извођачи ових радова односно услуге. Један примерак и овог Извештаја ћемо доставити Министарству пољопривреде и заштите животне средине, када будемо достављали финансијски извештај, односно до краја јануара месеца 2017. године.

- Остварени трошкови за чишћење/рекултивацију Ушачког пећинског система:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
315.000,00	400.000,00	78.75	
МПЗЖС: 300.000,00	300.000,00	100.00	КЕКС WILD SERBIA Ваљево
Управљач: 15.000,00	100.000,00	15.00	

- Успешност реализације посла чишћења/рекултивације Ушачког пећинског система: 100%.

На концу овог дела, уређена је пешачка стаза ободом Златарског језера. Иста се простира од локалитета Павловића брод (место првог проглашења Специјалног резервата природе "Увац" 1971. године) до локалитета Пуљци (где се налази предиван, стари висећи мост). Укупна дужина ове стазе износи око 5 км. Дуж стазе су постављена 4 видиковца на атрактивним локалитетима, локалитетима са којих се "пружа" панорамски поглед на Златарско језеро и кањон истог, постављено је и неколико клупа за одмор, а урађени су и дрвени оквири (рамови) у које ће се "уметнути" табле на поцинкованом лиму чија је израда, односно штампање, у току.

- Остварени трошкови за уређење пешачке стазе ободом Златарског језера:

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
314.000,00	350.000,00	78.50	
МПЗЖС: 300.000,00	300.000,00	100.00	"Финална обрада дрвета", Драгица Јаџић ПР, Нова Варош
Управљач: 14.000,00	50.000,00	28.00	

- Успешност реализације посла уређење пешачке стазе ободом Златарског језера: 100%.

Бесправном градњом се угрожавају природне и културне вредности заштићеног подручја и квалитет животне средине. "Борба" са бесправном градњом представља велики проблем, односно кључни, "горући" проблем са којим се Резерват Увац д.о.о. суочава у свом раду, још од свог оснивања пре 10 година.

Током већег дела 2016. године, на радост и задовољство нас као управљача и на радост и задовољство свих истинских љубитеља природе, није било много проблема са бесправном градњом. Овоме је свакако допринела чињеница да је новембра и децембра месеца 2015. године порушено 14 бесправних објеката на подручју резервата (локалитети: Крстац, Шиповик, Сињац – Венац, Радоиња...).

Ипак, у другој половини 2016. године је започето са бесправном изградњом укупно 6 објеката, од којих се два објекта налазе на Увачком језеру (локалитет Шиповик), два објекта се налазе на Златарском језеру (локалитет Кокића стране) и два објекта на Радоињском језеру (непосредна близина бране у Радоињи). О свему овоме је благовремено обавештена надлежна републичка грађевинска инспекција, и иста је брзо делала. Власник једног објекта (настрешнице) на Радоињском језеру је исти одмах уклонио. Други објекат је непознатог (Н.Н.) власника – у току је утврђивање идентитета истог. Везано за два објекта на Златарском језеру, инспекција је донела решења о

уклањању истих, власници објеката су уложили жалбе, односно молбе да своје објекте уклоне и земљиште врате у првобитно стање на пролеће 2017. године, зато што ту активност тренутно отежавају односно онемогућавају лоше временске прилике: хладноћа, снег, "разлокан" прилазни пут... Других "примедби" на решења немају: свакако ћемо испратити шта се (даље) догађа са овим објектима. Везано за два објекта на Увачком језеру, инспекција је донела решења о уклањању истих, власници објеката су уложили жалбе из разлога што сматрају да се њихови објекти не налазе на подручју резервата: свакако ћемо испратити шта ће одлучити другостепени орган, те потом евентуално предузети даље кораке.

У 2016. години донето је једна пресуда везано за дивљу градњу, којом приликом је учинилац оглашен кривим и кажњен новчаном казном од 20 хиљада динара, те условном казном од годину дана затвора. Још је у току неколицина поступака започетих претходних година, чак од 2012. и 2013. године. Истичемо, а што смо чинили и раније: радом правосудних органа нисмо у потпуности задовољни – поступци се одуговлаче, лица се не одазивају на судске позиве (или им се исти не могу ни да уруче), евентуално се изричу више него благе казне...

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1. Задачи на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности

Резерват Увац д.о.о. се током 2016. године трудио да на што бољи начин прикаже основне вредности СРП "Увац", на темељима одрживог коришћења вредности заштићеног подручја, посебно афирмишући научно - истраживачки и образовни рад, као и рекреативни и еколошки приступ развоју туризма.

Резерват Увац д.о.о. је и 2016. штампао брошуре и лифлете, са основним текстом о резервату, и пригодним, атрактивним фотографијама професионалних фотографа. Наведени материјал је дељен на сајму туризма у Београду, као и посетиоцима резервата, пре свега оним посетиоцима који су организовано посећивали резерват, сплаварили неким од увачких језера, или шетали уређеним стазама у оквиру резервата.

Такође, штампали смо улазнице за посетиоце, са атрактивним фотографијама на "предњој" страни, и са основним режимима понашања у резервату на "полеђини" улазнице, свакако, штампали смо и дозволе за рекреативни риболов – исте је радио Завод за израду новчаница и кованог новца, који послује при Народној банци Србије.

Резерват Увац д.о.о. је плаћао закуп домена за интернет сајт: www.uvac.org.rs. Свесни смо да би информације и вести са Увца, као и ценовници услуга, мапе, фотографије, на поменутом сајту могле да буду редовније ажуриране, односно "избациване", међутим, запослених у администрацији је веома мало и раде бројне друге послове, нека систематизована радна места су упражњена (руководилац пројеката, управник резервата...), тако да просто недостаје "лице" који би се, између осталог, бавило писањем вести са Увца и ажурирањем сајта. Свакако је план да овој активности више пажње посветимо у наредној години.

Резерват Увац д.о.о. је у фебруару 2016. године учествовао на Сајму туризма у Београду, скупа са Туристичко – спортским центром "Златар" из Нове Вароши, а сви скупа на великом промотивном штанду Туристичке регије "Западна Србија", којом приликом су успешно промовисане вредности и лепоте СРП "Увац" и посетиоцима сајма

дељен промотивни материјал. Штанд резервата је традиционално био веома добро посећен, како од стране грађанства, али и представника министарства, завода, бројних јавних личности...

Такође, Резерват Увац д.о.о. је, а на позив директора канцеларије Завода за заштиту природе из Ниша учествовао један дан на Nisville Jazz Festival-у, којом приликом смо бројним посетиоцима фестивала "приближили" Увац. Интересовање је било изузетно!

2016. године урађено је неколико видиковаца на атрактивним локалитетима у резервату, пре свега на локалитетима: Лопиже (Велики врх), Ваганица и на локалитетима изнад кањона Златарског језера. Такође, дуж уређених пешачких стаза постављене су клупе за одмор за посетиоце.

Током јесени 2016. године рађено је на графичкој изради и дизајнирању фотомонографије "Краљевство супа", а у склопу обележавања 10 година од оснивања привредног друштва Резерват Увац д.о.о.. Фотомонографија је "изашла" из штапе почетком месеца децембра текуће године. Првобитно је планирано да се фотомонографија зове "Краљевство белоглавог супа", и да исту штампамо у 500 примерака. Међутим, због присуства црног лешинара односно супа старешине (као и беле кање), као и због чињенице да једна ранија публикација носи назив "Краљевство белоглавог супа", определили смо се за наслов "Краљевство супа". Такође, "одустали" смо од штампања фотомонографије у 500 примерака и исту одштампали у 1000 примерака из следећих разлога: штампање 500 примерака фотомонографије (по најповољнијој понуди, и прибавили смо понуде 4 штампарија) кошта 447,00 динара по комаду (447,00 x 500 = 223.500,00 динара), а штампање 1000 примерака фотомонографије кошта 284,00 динара по комаду (284,00 x 1000 = 284.000,00 динара). Односно, "других" 500 примерака фотомонографије су нас коштали свега 60.500 динара, односно само 121,00 динар по комаду. Такође, то је разлог нешто нижој цени од планиране, одустали смо од израде "тврдих", знатно скупљих корица, већ смо се одлучили за атрактивну варијанту корица са преклопом. У прилогу овог Извештаја достављамо вам један примерак фотомонографије "Краљевство супа", како би се непосредно уверили у квалитет урађеног посла.

- Остварени трошкови за штампање фото – монографије "Краљевство (белоглавог) супа":

Остварени расходи (динара):	Планирани расходи (динара):	%	Извршилац посла:
312.400,00	500.000,00	62.48	
МПЗЖС:	100.000,00	100.00	Штампарија Портал д.о.о. БГ
Управљач:	212.400,00	53.10	

- Успешност реализације посла штампања фотомонографије "Краљевство супа": 100%.

2. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

2.1. Смернице за развој одрживог туризма

Поред примарних активности на чувању, унапређењу и заштити заштићеног природног добра Специјални резерват природе "Увац", Резерват Увац д.о.о. се током 2016. године бавио и пријемом посетилаца, односно организовањем обилазака резервата. Током 2016. године организован је поприличан број туристичких посета резервату, најчешће пловилима или пешачењем. Обилажена је колонија белоглавих супова, Увачко, Златарско и Радоињско језеро, атрактивни видиковци (Велики врх, Молитва, Буковик, Ваганица, видиковци на ободу кањона Златарског језера, видиковци на ободу кањона Радоињског језера), Ушачки пећински систем односно Ледена пећина итд.

Основни разлог посете резервату је упознавање са вредностима и лепотама истог, првенствено белоглавим суповима и другим ретким и заштићеним врстама птица (црни лешинар, сури орао, змијар, велики ронац, пузгавац, водомар, прдавац...), меандрима, Увачким језерима, Леденом и Тубића пећином итд. Посетиоци су љубитељи природе, планинари, спелеолози, љубитељи екстремних спортова, кајакаши, географи, биолози, еколози... Такође, Увац све више посећују и бројни синдикати и синдикалне организације, менаџмент појединих привредних друштава, али и, што нас посебно чини срећним, основне и средње школе и високошколске установе. Такође, приметан је пораст броја гостију из иностранства (гости из Босне и Херцеговине, Аустрије, Израела, Пољске, Немачке, Русије, Литваније, Кине, Мађарске, САД-а...). Посетиоци су свих узраста и свих образовних структура, доста посетилаца је високог образовања. Процена је да је резерват током 2016. године посетило преко 20000 посетилаца, с тим што је улазницу у заштићено подручје купило око 6500 лица/посетилаца. Разлог овоме, односно несразмери између процењеног броја посетилаца и броја продатих улазница, се налази у чињеници да су улазнице наплаћиване само лицима која су резерват посећивала организовано, и то његове најзаштићеније локалитете, тј. лица која су користила услугу возње чамцима. Локалном становништву, бројним "викендашима" и њиховим гостима, рекреативним и спортским риболовцима, као и лицима која само "сврате" на неки од пунктова који се и иначе налазе на јавном путу (било магистралном, било општинском), било је немогуће наплатити улазницу, иако су и они (свакако) посетили резерват.

Чувари Резерват Увац д.о.о. су, поред својих чуварских послова, вршили прихват посетилаца и имали улогу водича – презентатора резервата. Углавном се прихват посетилаца вршио на локалитетима Растоке и Маркова Раван када је Увачко језеро у питању, Кокин Брод када је Златарско језеро у питању и код бране ХЕ "Радоиња" када је Радоињско језеро у питању, одакле се исти упућују на пешачке туре, или туре чамцима.

2.2. План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма

На Кокином Броду Резерват Увац д.о.о. поседује визиторски центар, још увек снабдевен само са техничком водом. Један део истог (сала за презентације, семинаре, радионице...) је издат под закуп једном приватном привредном друштву. То је учињено из разлога што Резерват Увац д.о.о. нема довољно људских и кадровских капацитета да сам управља радом Визиторског центра на Кокином Броду, имајући у виду забрану новог запошљавања у јавним предузећима и привредним друштвима чији је оснивач Влада РС, а

коју је донела Влада РС. Такође, треба имати у виду и велики обим посла чуварске и рибочуварске службе Специјалног резервата природе "Увац", превасходно када је заштита и унапређење СРП "Увац" у питању, а што је основни посао и основна делатност Резерват Увац д.о.о., због које је исти и основан.

Резерват Увац д.о.о. поседује и монтажни објекат Инфо пулт на Растокама. Инфо пулт има функцију пријема посетилаца, упознавања истих са Специјалним резерватом природе "Увац" и режимима понашања у истом, и томе слично. Исти је, по уговору о пословно – техничкој сарадњи уступљен на коришћење Туристичко – спортском центру "Златар" из Нове Вароши, на период од једне године (до јуна месеца 2016. године). Иначе, предмет овог Уговора је: *"успостављању међусобне сарадње у циљу заједничке промоције ресурса из области туризма на територији општине Нова Варош, а нарочито Специјалног резервата природе "Увац"."*

Истичемо још једном, а што је било предвиђено Програмом управљања за 2016. годину, уређена је пешачка стаза ободом Златарског језера, са видиковцима и клупама. Остало је само да се у припремљене дрвене оквире (рамове) "уметну" табле упозорења, обавештења и забрана (а које су припремљене), као и да се стаза маркира (обележи) према планинарским стандардима. "Идеја" је да поменута стаза буде једна од најатрактивнијих стаза на подручју комплетног Специјалног резервата резервата "Увац" - прворазредна туристичка атракција, и то истинских, правих заљубљеника у природу, а што ће свакако, по коначном уређењу, односно "уметању" табли и маркирању и бити. Најзначајнија функција стазе је едукација свих посетилаца о значају заштите природе, очувању биодиверзитета и очувању угрожених биљних и животињских врста.

VII САРАДЊА

1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Резерват Увац д.о.о. има добру и конструктивну сарадњу са локалним становништвом. Исто све више увиђа значај заштићеног подручја и поштује прописане режиме заштите. Опет, са друге стране, представници резервата редовно разговарају са мештанима, и труде се да им помогну, када год су у могућности.

Истина, а што је у раду, односно послу којим се бавимо, неминовно, понекада долази до одређених проблема. Тако су се два лица (мештани), једно из села Буковик и једно из села Мишевићи, жалила да им белоглави супови причињавају штету на начин да велики број супова слеће на њихова имања, "ваља" им ливаду (коју потом не могу да косе, а ни краве и овце неће да пасу), као и да се купају у њиховом појилишту за стоку. На лице места је изашла комисија Резерват Увац д.о.о., заиста закључила да мештани говоре истину и да је штета евидентна. Купљени су, по препоруци орнитолога из ЗЗПС, "ветрокази" и постављени на појилиштима: пратићемо даље шта се дешава на терену, и евентуално предузимати и неке друге мере.

Једна породица мештана (Луковићи, један рукавац Увачког језера, тзв. Рабренски залив, село Акмачићи, општина Нова Варош) се редовно жали да им је комплетно имање на заштићеном подручју, те да не могу да добију грађевинску дозволу како би градили викендице и бунгалове за смештај туриста, те да су стога "дебело" оштећени. Известили су нас да су о овоме писали Министарству пољопривреде и заштите животне средине и да још увек чекају одговор. Обавестили смо их да питање изградње и добијања грађевинских дозвола није питање за Резерват Увац д.о.о..

2. Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у заштићеном подручју

Као управљач СРП "Увац", Резерват Увац д.о.о. се трудио, као што је то био случај и свих претходних година, да успостави добре партнерске односе са свим релевантним институцијама и организацијама, а у циљу квалитетније и ефикасније заштите и развоја заштићеног подручја.

Резерват Увац д.о.о. већ много година уназад негује добре односе са Електропривредом Србије (конкретно са ПД "Дринско-лимске ХЕ"), "Електромрежом Србије" А.Д., ЕДБ Краљево, ЈП "Телеком Србија", ЈП "Србијаводе" и ЈП "Србијашуме", на пословима очувања вода и шума.

У циљу испуњења планова и задатака, Резерват Увац д.о.о. је активно сарађивао са општинским управама Нове Вароши и Сјенице, посебно са катастарским, грађевинским и комуналним општинским службама и инспекцијама. Мишљења смо да ова сарадња може и мора да буде боља и плоднија, посебно када је у питању комунална инспекција, везано за камп кућице. Наравно, тесно смо сарађивали са Туристичко – спортским центром "Златар" из Нове Вароши (о чему је напред било више речи), као и са туристичком организацијом општине Сјеница, са којом сарадња може и мора да буде још боља. У сарадњи са овим службама идентификована су питања заштите и развоја која треба заједнички решавати (отпадне воде Сјенице, Кокиног Брода), а посебна пажња посвећена је регулисању односа у области спречавања "дивље" градње и планског уређења простора на територији резервата.

3. Сарадња са невладиним организацијама

Успостављена је добра сарадња са ловачким и риболовачким удружењима из Нове Вароши, Сјенице, Златибора... Реч је о следећим удружењима, односно невладиним организацијама: Удружење љубитеља спортског риболова "Златарски шаран" из Нове Вароши, Удружење спортских риболоваца "Вапа" из Сјенице, Удружење спортских риболоваца "Златибор" са Златибора, Ловачко удружење "Козомор" из Нове Вароши, Ловачко удружење "Врхови" из Сјенице... Резерват Увац д.о.о. је у 2016. години је умногоме унапредио сарадњу са две изузетно значајне организације/удружења: Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије (ДЗППС) из Новог Сада и са Спортским клубом екстремних спортова Wild Serbia, из Ваљева. Са ДЗППС смо сарађивали (сарађујемо, а планирамо и наставак сарадње у наступајућим годинама) на пословима истраживања диверзитета птица СРП "Увац" са посебним освртом на врсте од приоритета за заштиту према NATURA 2000 програму и на пословима зимског пописа птица на воденим површинама на простору СРП "Увац". Са Спортским клубом екстремних спортова Wild Serbia сарађујемо на великом и важном послу чишћења Ушачког пећинског система од графита, чишћења од механичког отпада и карбида, као и постављањем лаке заштитне траке, оријентира чуварима и посетиоцима куда да се крећу кроз систем, како исти не би "лутали" и оштећивали пећински систем. Такође, са поменутиим удружењима сарађујемо и на пољу едукације: едукација о птицама са ДЗППС, едукација о спелеологији са Wild Serbia.

4. Међународна сарадња

Резерват Увац д.о.о. је сарадник на пројекту "Повратак белоглавог супа на Попово поље у Херцеговину".

СРП "Увац" је препознат у Европи као значајно станиште белоглавог супа, односно најзначајније станиште у југоисточној Европи. Још током 2015. године једна јединка белоглавог супа је "премештена" у Херцеговину, околина Требиња (Попово поље), што је резултат сарадње Завода за заштиту природе Србије, Института за биолошка истраживања "Синиша Станковић" из Београда и Резерват Увац д.о.о. са једне стране (партнери из Србије) и Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске, са друге стране (партнер из Републике Српске). План за 2016. годину је био да се на Попово поље пусти, а по добијеним дозволама и сагласностима надлежних институција, још неколико јединки белоглавих супова са Увца, а који су се налазили у волијерама, чиповани и припремљени за транспорт. Међутим, почетком године, републичка ветеринарска инспекција је наложила да се све јединке супа које су се налазиле у волијерама пуне/врате у природу, док волијере не буде урађене у складу са Правилником о условима држања, начину обележавања и евидентирања дивљих животиња у заточеништву ("Сл. гласник РС", бр. 86/2010). Како се "папири" за реализацију овог пројекта још увек чекају, то смо били принуђени да птице пустимо у природу на Увцу: пројекат повратка супова на Попово поље је до даљег "на чекању".

5. Организовано и професионално удруживање заштићених подручја Србије и других заинтересованих паркова из окружења

Резерват Увац је члан удружења заштићених подручја Србије. На жалост, активности удружења су, током 2016. године, биле веома скромног интензитета (ако их је уопште и било).

6. Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима

Резерват Увац д.о.о. се током целе године трудио да на што бољи начин прикаже своје основне вредности и лепоте, на темељима одрживог коришћења вредности заштићеног подручја, посебно афирмишући научно - истраживачки и образовни рад, као и рекреативни и еколошки приступ развоју туризма.

Активно смо сарађивали са медијима, и писаним и електронским. У 2016. снимљено је неколико емисија које су емитоване на телевизијама са националном фреквенцијом, као и локалним телевизијама. У емисијама је јавности представљено заштићено подручје, представљен је рад чуварске службе на терену у свим временским приликама, тешкоће са којима се сусрећу, проблеми загађивања подручја ("зелена патрола") итд.

Настављена је сарадња са локалним штампаним медијима и са дописницима тиражних дневних новина у земљи: Блиц, Вечерње новости... О СРП "Увац" су лепо и афирмативно писали и бројни часописи и магазини. Резерват су посећивали еминентни фотографи, дописници, представници међународних организација, амбасадори, као и личности из јавног живота итд. којима су у непосредном контакту презентоване вредности и лепоте СРП "Увац".

Све наведене активности имале су за циљ информисање јавности о СРП "Увац", обавештавање о правилима понашања у резервату, размену знања и искустава, промоцију одрживог развоја подручја, те успостављање будуће сарадње и партнерстава.

VIII Посебни послови и задаци

1. Противпожарна заштита

Током претходних година набављена су основна средства за противпожарно заштиту, односно напртњаче, укупно 7 комада. Такође, сви запослени су прошли основну противпожарну обуку и добили одговарајуће сертификате.

Дана 07.04.2016. године на подручју СРП Увац, у атару села Дебеља, општина Нова Варош, у близини Златарског језера, избио је пожар који је захватио некошену траву, ниско растиње, део шуме... Претпоставка је да је пожар изазвао мештанин који је палио стрн на свом имању, међутим, ватра се измакла контроли (како то, нажалост, обично бива) и захватила неких 30-ак хектара подручја. О догађају су одмах, од стране чувара заштићеног подручја, обавештени ватрогасци из Нове Вароши (ДВД Звезда, Нова Варош), исти су брзо реаговали и изашли на лице места, са цистерном, теренским возилима, напртњачама, и приступили су гашењу пожара, уз помоћ чувара заштићеног подручја. Посао на гашењу пожара је отежавао ветар, који је тих дана дувао на пожаром захваћеном подручју. Ипак, пожар је поприлично брзо локализован, и дефинитивно угашен већ следећег дана. Руководилац чуварске службе је пратио дешавања, разговарао са службеницима ватрогасне јединице, који су му казали да ће против лица које је одговорно за изазивање пожара бити поднета одговарајућа пријава, а што је посао МУП-а, ПС Нова Варош. Олакшавајућа, односно срећна околност је што је у највећој мери горео и изгорео стрн, некошена трава, ситно растиње, а само у мањој мери пожар је захватио шуму. Наиме, пожар је избио између два пута, који просто физички нису дозволили ватри да се прошири и на околну шуму, а што би изазвало, односно проузроковало штету великих размера.

2. Обележавање важних датума за заштиту животне средине

Резерват Увац д.о.о. је на пригодан и скроман начин, тј. предавањима које је организовао за ученике основних и средњих школа, али и грађанство, у визиторском центру на Кокином Броду, обележио важне датуме за заштиту животне средине. Посебна пажња је посвећена обележавању 11. априла - Дана заштите природе, 05. јуна - Дана заштите животне средине, и 09. септембра – Дана лешинара.

ЗАКЉУЧАК

Све активности стараоца у 2016. години су се одвијале у складу са Програмом управљања за исту. Резерват Увац д.о.о. се трудио да у 2016. години реализује текуће, настави започете и започне нове активности. Детаљном анализом активности планираних Програмом управљања за 2016. годину, и анализом реализованих активности, можемо да кажемо да смо Програм управљања за 2016. годину реализовали око 85 - 90%. Поставља се питање: зашто исти нисмо реализовали 100%? На ово питање смо већ одговорили на неколико места у самом Извештају, но још једном да то поновимо и на овом месту, односно у закључку: дошло је до промене директора која се догодила почетком друге половине 2016. године - тада је дошло и до једномесечног периода у коме Резерват Увац д.о.о. није имао директора. Непосредно пре ове промене, претходни директор је користио преостали део годишњег одмора из 2015. године, као и годишњи одмор из 2016. године. Због мера штедње, а зарад тога да се прикупе средства за набавку специјализованог возила, није купљено возило за потребе рада чуварске службе у Сјеници, као ни лампе. Такође, због обиља посла током целе 2016. године, организационих, односно кадровских промена у Резерват Увац д.о.о., малог броја запослених лица у администрацији, недовољне стручности истих, те недостатка искуства, када је у питању геореференцирање објеката геонаслеђа, то нисмо били у могућности да у овој календарској години извршимо геореференцирање објеката геонаслеђа на ширем простору СРП "Увац", као и да их обележимо и уредимо. О овоме смо и раније известили представнике Министарства пољопривреде и заштите животне средине, на састанку одржаном 13.09.2016. године у просторијама Министарства. (Недуго затим смо поднели Захтев за пренамену средстава, како би средства намењена за геореференцирање објеката геонаслеђа усмерили у правцу истраживања диверзитета птица СРП "Увац" са посебним освртом на врсте од приоритета за заштиту према NATURA 2000 програму, што је Министарство и одобрило.).

У Новој Вароши
14.12.2016. године

Резерват Увац д.о.о.

Миљка Дучић, В.Д. директора

IX ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

I	ПРИХОДИ	Износ у динарима
	Извори прихода	
	Средства буџета Републике Србије	
1.	Министарство пољопривреде и заштите животне средине – Уговор о суфинасирању Програма управљања СРП "Увац" за 2016. годину (Уговор, бр. 401-00-504/2016-17, од 28.04.2016. год.; Анекс Уговора, бр. 401-00-504/1/2016-17, од 01.12.2016. год.)	10.000.000,00
	Сопствени приходи	
	<ul style="list-style-type: none"> • Приходи од услуга возњи посетилаца чамцима 	2.737.150,00
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја • Приходи од накнада за чамце, понтоне, камп кућице • Приходи од дозвола за рекреативни риболов • Приходи од улазница у заштићено природно добро 	9.997.212,00 78.000,00 3.581.000,00 626.900,00
	Сопствени приходи УКУПНО:	17.020.262,00
3.	Средства од издавања покретних и непокретних добара под закуп	
	<ul style="list-style-type: none"> • Издавање покретних и непокретних добара под закуп 	1.070.000,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	
	<ul style="list-style-type: none"> • Донације 	165.000,00
5.	Остала средства	
	<ul style="list-style-type: none"> • Административне забране и испеле камате 	0,00
	УКУПНО ПРИХОДИ	28.255.262,00

Укупни приходи Резерват Увац д.о.о., у 2016. години, износе **28.255.262,00** динара, од тога, **приходи од накнада** за коришћење заштићеног подручја (укључујући и приходе од накнада за чамце, понтоне и камп кућице, као и приходе од улазница) износе **10.702.112,00** динара. **Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја** износе **37,87%** укупних прихода.

II	РАСХОДИ	
	<i>Врста трошкова</i>	<i>Износ у динарима</i>
	III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	
	1.Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	
	1.1.Чување	
	• Средства за бруто зараде чувара	5.490.000,00
	• Средства за бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада	
	• Средства за гориво	2.200.000,00
	• Средства за службену одећу	607.978,00
	• Средства за израду службених легитимација	
	• Средства за набавку возила за потребе рада чуварске службе у Сјеници	
	• Средства за набавку лампи за потребе ноћног рада	
	• Средства за набавку две камере, са соларним плочама и акумулаторима	175.584,00
	1.2.Одржавање	
	• Сакупљање и одвожење отпадака са заштићеног подручја и одржавање уредности јавних објеката и површина чишћењем	200.000,00
	• Материјални трошкови одржавања заштићеног подручја	
	1.3.Обележавање	
	• Одржавање статусних табли и обнављање граничних ознака	
	• Постављање табли упозорења, обавештења и забрана	154.240,00
	2.Приоритетне мере и активности на управљању културно – историјским вредностима	
	2.1. Припремне радње за израду пројекта презентације археолошких места - Уређење локалитета средњовековног утврђења Клек	
	3.Управљања природним ресурсима	
	3.1.Задаци и активности на заштити белоглавог супа и осталих врста лешинара	
	3.2.Заштита осталих врста птица, териофауне и флоре	
	• Рад хранилишта/хранилице за медведе	
	• Мониторинг постојећих кућица за сове	

	• Истраживање диверзитета птица СРП "Увац"	151.000,00
	• Зимски попис птица на воденим површинама	51.500,00
	3.4.Задаци и активности на заштити и управљању риболовном фауном	
	• Монитинг у водама РП СРП "Увац"	
	• Едукација рекреативних и спортских риболоваца	
	3.5.Заштита спелеолошких објеката и других феномена геонаслеђа	
	• Геореференцирање објеката геонаслеђа	0,00
	III УКУПНО	9.031.062,00
	IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	
	• Морфохидролошка, палеонтолашка, биолошка и археолошка истраживања спелеолошких објеката	888.177,00
	IV УКУПНО	888.177,00
	V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	
	1.Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја	
	• уређење и асфалтирање прилазног пута, од магистралног пута Београд – Јужни Јадран, до визиторског центра на Кокином Броду	300.000,00
	• предузимање низа активности на коначном и трајном, одрживом, решавању проблема водоснабдевања Визиторског центра на Кокином Броду	
	• уређење паркинг простора на локалитету Растоке	
	• чишћење/рекултивација Ушачког пећинског система	315.000,00
	• Уређење пешачке стазе ободом Златарског језера	305.000,00
	V УКУПНО	920.000,00
	VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	
	1.Задаци на развоју културно – образовних и информативно – пропагандних активности	
	• штампање проспеката, брошура, приручника, упутстава и других публикација	221.990,00
	• Штампање материјала за посетиоце	
	• Интернет презентација	
	• Учесће на међународном сајму туризма у Београду	
	• Одржавање пост. и постављање нових информативних табли	
	• штампањем фото – монографије "Краљевство супа"	312.400,00
	2. Задаци и активности на развоју одрживог туризма	
	2.1.Смернице за развој одрживог туризма	
	• Набавка/куповина лампи за посете пећинама	
	2.2.План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма	

	VI УКУПНО	534.390,00
	VII САРАДЊА	
	3.Сарадња са невладиним организацијама	
	<ul style="list-style-type: none"> • Заједничке акције чишћења увачких језера и река, организовање такмичења у спортском риболову 	
	VII УКУПНО	
	УКУПНО РАСХОДИ	11.372.869,00

Напомене:

1. У табели ПРИХОДИ, приказани су сви приходи Резерват Увац д.о.о. у 2016. год., наравно, укључујући средства субвенција од стране министарства у износу од 10.000.000,00 динара;
2. У табели РАСХОДИ, приказани су само расходи везани за активности и радове које је субвенционисало министарство;
3. Табеле још нису коначне, јер година још није завршена, а имамо доста ненаплаћених потраживања, првенствено када је рибарство у питању, такође, и Резерват Увац д.о.о. треба да изврши још одређења плаћања (послови који су још увек у току и биће окончани до краја године), укључујући и четврти квартал обавеза ПДВ-а (за прва три квартала 2016. године платили смо укупно 2.318.242,00 динара ПДВ-а).
4. Активности (10 - 15%) које нису реализоване, а биле су предвиђене су: набавка возила за потребе рада чуварске службе у Сјеници, набавка лампи за потребе ноћног рада, геореференцирање (геопозиционирање) објекта геонаслеђа - о свему овоме, односно о разлозима због чега није дошло до реализације наведеног, писали смо у самом овом Извештају.

У Новој Вароши
14.12.2016. године

Резерват Увац д.о.о.

Миљка Дучић, В.Д. директора